

sed etiam cum non curat ipsas libidinosas cogitationes expellere. postquam eas prosequitur. sed in eis voluntarie immoratur: peccat mortaliter. ¶ De filiis luxurie

De filiabus luxurie non oportet multum interrogare quod difficile est intelligere. nisi cum mixtura aliorum viciorum

Si fuit ita mente occupatus. ¶ De cecitate mentis
patus circa mundana. quod nesciunt de deo cogitare vel rebus spiritualibus. ¶ De precipitatione

Si fuit preceps et subitus in operibus suis. sine consilio et examinatione mentis debita agens. ¶ De inconstancia

Si fuit incautus in factis suis et non bene iudicavit cum occurrerit. ¶ De inconstancia

Si in eo quod deliberavit bonum agere. mutabilis et inconstans fuit ex passione. ¶ De amore sui

Si nimis seipsum dilexit. querendo delectationes corporis commoditates. et huiusmodi. ¶ De odio dei

Si habuit displicentiam in deum vel legem suam. quia prohibet concupiscentias eius. ¶ De amore vite presentis

Si nimis amavit vitam istam presentem propter voluptates carnis quibus est deditus. Nam ita amare vitam presentem. quod aliquis velit habere perpetuaris. secundum philosophum est mortale

Si horrorem habuit. ¶ De horrore futuri seculi
ad vitam futuram. ¶ De aliis que pertinent ad

vicium luxurie circa coniugatos vide infra in c. de
coniugatis.

¶ Sequitur. 3. pars huius opusculi de interrogacionibus certis ad certas personas secundum status diversitates

Et primo quo ad coniugatos. *xxxx* 30.

Dunc formande sūt interrogacōnes non ad omnes. s; ad quosdam scdm status eorū. Et primo quo ad coniugatos. In-
terrogandi sūt ergo coniugati. nō tñ omnes. s; de quib; vidē expedire. ¶ Si viz iā quo gradu p̄hibito contraxerūt: q; mōle est nisi igno-
rantia facti probabilis excuset. Vnde sciendum est q; qued sunt impedimenta que impediūt m̄i-
mum contrahendū a dirimūt iā contractū. n̄ nul-
lum faciunt illud qd tamen intelligendū est. qñ dicta impedimenta prius fuerunt int̄ eos q̄ sit
contractum m̄imomū. Et cōtinētur i hīs versib;
Error. conditio. votum. cognatio. crimen. Cultus
disparitas. vis. ordo. ligamen. honestas. Si sis
affinis. si forte coire nequibis. Nec socianda ve-
tant connubia iuncta retractāt. ¶ Pro hōz quo-
libet breuissima declaracione: nā de hīs satis in-
uenies in summis. Nota de singulis intellectum
¶ Error intelligitur de p̄sona. nō de fortuna cū. s; quis
contrahit cū bertha. credēs contrahē cum ka-
therina. cum qua intēdebat contrahē. ¶ Conditio
intelligit̄ de conditione seruili cū. s; quis contrahit
cum serua credēs eā esse liberā. nā si sciēter liber
contrahēt cū serua m̄imomū tenēt. Et similiter
si seruus contrahit cum libera. credēs eam suā. Idē
vidē si seruus cum serua. lic; credēt eam liberam

Votum intelligitur de solemnī. Cum. s. quis fe-
cisset professionē tacitam v^l exp^lssam in aliqua
religione approbata. a postea cōtraher; nā talis
esset etiā ex cōicatus. ¶ **C**ognatio est triplex. s.
naturalis spūalis. a legalis. Naturalis s; cōsag-
nitas. a habet tres lineas. s. Ascendentium ut pī-
auus. proauus. a hmōi. Descendentium ut filius
nepos pronepos ac. Collateralium. ut fratres.
sorores. a huiūsmodi. Et habet quolib; linea. q.
gradus cōdusive. pīcipue collateālis. Nam inter
ascendentes a descendentes. vid; esse perpetua pro-
hibicō. Qui ergo inter istos etiā cōtrahit. est ex
cōicatus. Cognatio spūalis. habet tres gradus
a contrahitur in bapūsmo. a cōfirmacōne. Pri⁹
est inter tenentes ad bapūsmū vel cōfirmacōem
a eum qui tenetur. et s; pīnitas et filiacō. Scdus
est inter pīem et matrem carnales illius q̄ tene-
tur a illum tenentes. a dicit cōpatermitas. Ter-
cius est inter filios natuāles illi⁹ qui tenet a illū
qui tenetur a dicitur fraternitas. Cognacō lega-
lis fit p adoptcōnē. a habet tres lineas l gradus
Prim⁹ ē inter ipm adoptantē. a adoptatū a filiū
l filiā ei⁹ adoptatū. Scdus ē iter vxorē adoptātis
a ipfū adoptatū. ac etiā inter vxorē adoptatū a
adoptatē. Terci⁹ ē iter filios natuāles a legitōs
ipf⁹ adoptātis a ipfū adoptatū a hoc tm̄ cū ipfī
filij sint adhuc in ptāte pīs. Inter hos enī omīs

est prohibitū mēimomū. et ergo si tractū fuerit
dirimatur. ¶ Crimen hoc .s. qd̄ h̄z impedire et di
rimere mēimomium tractū intelligitur tantū de
duobus criminibz. Primū est. cū mulier machi
natur cum effectu in mortē alteri⁹ vxoris ut hēat
maritum illius in virū. et eorū cum vir in mortem
alterius viri machinatur ut hēat vxorē ei⁹. Se
cundum cū quis d̄at fidē alicui cōiugate de ducē
do eam in vxorem post mortē mariti sui. et cum ex
illa p̄missione sequitur adulteriū. ¶ Cultus di
sp̄ritas. ut .s. si fidelis contrahat cum indea. vel
pagana p̄manente in infidelitate. Si autē cōtra
heret cum heretica: teneret mēimomū. s̄ cohabi
tare ei non debēt. et hoc si eēt piculū ei incurrēdi
heresim. s̄ peccat cū tali contrahēs. ¶ Vis. .s. cum
quis p̄ violentiam cogitur ad strahendū et intel
ligitur de violentia absoluta. et similiter de violen
tia que fit p̄ metum q̄ potest eadē in cōstātē viz
quā continetur in hoc versu. Stupri atq; status
verbeis atq; necis. nisi tamē postea de inuito effi
ciatur voluntarius. ¶ Ordo intelligitur de ordine
sacro. .s. cum cōtrahens fuerit in s̄bdiaconatu vel
supra. et talis etiam est ex̄catus. Greci tñ i sacris
ordinibus p̄nt vti mēimomio iam cōtracto. s̄ cō
tere non possunt. ¶ Ligamen. .s. si sit alteri liga
tus p̄ coniugium p̄ verba de p̄nti. etiā nōdum cō
summatum. Nam talis in nullo casu potest alteri

m̄momiali atē copulari. nisi ille cū quo cōtraxerit
profiteretur in aliqua religione ante consumma
cōnem m̄momi. Si autem recederet alter cō
iugū. ita q̄ per multos annos nichil de eo audie
tur. adhuc non liceret alteri cōtrahere. nisi pri9
verisimiliter sciret de morte ipsius. ¶ **W**onestas
v̄ publice honestatis iusticia in sn̄a. que oritur ex
sponsalibus contractis cum aliq̄. cum qua postea
non sequitur m̄momiū. nisi p̄pter mortem vel
p̄pter aliquā causā aliam. nam cū nulla cōsagu
nea illius contrahere p̄t vsq; ad quartū gradū
inclusiue. ¶ **A**ffinitas est proximitas que contra
hitur inter eū qui ducit vxorē. ⁊ omnes cōsagu
neos vxoris vsq; ad .x. gradū similiter int̄ vxo
rē ⁊ omēs cōsaguīneos eā ducētis vsq; ad .x. gra
dum inclusiue. Et nota q̄ affinitas cōtrahitur etiā
per fornicariū coitū. ita q̄ ille qui fornicatur cum
aliqua. non p̄t cōtrahere m̄momiū cum aliqua
cōsaguīnea illi9 vsq; ad q̄rtum gradū. nec illa
mulier potest cōtrahere cum aliquo cōsaguīneo
secum fornicantis vsq; ad eundē gradū. ¶ **I**mpo
tentia exercendi actū cōiugalem. potest proūeni
re vel ex naturali frigidityte. vel ex maleficio vel
ex indispositione membri genitalis viri vel muli
eris. De hijs aut̄ omnib; impedimentis habes
plene in sūmis. ¶ **I**nsuper nota q̄ non oportet
nec expedit interrogare oēs cōiugatos singulatī

de predictis impedimentis. s; de illis saltē de quibus
possit presumi. Et p̄cipue de impedimentis criminis
vel cognationis. vel publice honestatis. et ante
oia affinitatis. Si enim quis cognosceret cōsan
guineam eius cū q̄ iam cōtraxit p̄ verba de p̄nti
et graui? si iā cōsumauit m̄rimoniū tale m̄rimo
nium non dirimitur a diuidic. s; amittit ille qui
h̄mōi fecit. p̄tatem. seu ius petendi debitū. ita q̄
petē non p̄t sine peccō m̄rli. tenetur t̄n reddere
eractus. Item in muliere q̄ p̄mittit se cognosci
a cōsanguineo mariti sui. Si tamen ante q̄ cōtra
xit p̄ verba de p̄nti cum aliqua. cogit cōsangu
ineam eius. ita q̄ semen emisit intra claustra
pudoris: non potest illam habē a si iā cōsumass;
matrimonium cū illa: non tenēt. nec in hoc p̄t di
spensari nisi p̄ p̄am. vñ ante dispensacōnem sem
per peccat m̄rliter exigens a reddēs debitū. sci
ens dictum impedimentū. alē autē iugū nesci
ens. excusatur ex ignorantia facti p̄abili. Et de
h̄is et alijs q̄n casus occurrit. vide plenius in
summis. **I**nsuper interrogandū ē. Si contraxit
matrimonium clandestinē: q̄ mortale est. p̄pter pro
hibicōnem ecclie. **I**tem si habēs votū simplex
continentie cōtraxit. m̄rliter peccauit nisi prius
fuerit dispensatum a p̄a. a tenetur adimplē vo
tum ante cōsummationem matrimonij. **N**ā ip̄o cō
sumato: efficit impotēs ad votum implendum.

quia reddere tenetur exactus debitum. expresse.
vel interpretatiue sed tñ exigere nō potest sine
dispensatione quia peccaret mortaliter. ¶ **I**tem
Si contraxit cum aliqua. vel mulier cū aliquo p
verba de futuro. et postmodū cum alia contraxit
vel alio. etiam per verba de futuro vel de presentī
mortaliter peccauit ppter fidem fractā. nisi de cōi
cōsensu mutuo se ab soluerint. quod fieri debet
per iudiciū ecclie l si aliquis predictorū casu
um. seu aliorum septē. quos habes in sūma. qui
bus sponsalia solui pñt. supuenerit. ¶ **I**tem si
post m̄rimoniū cōtractū per verba de presentī
cōtraxit cum alia. quia peccauit mōrliter. nec te
net m̄rimoniū secundū. etiā si esset cōsummatum
et filios iam genuisset. redire enī oportz ad p̄mū
matrimonium. nisi ille vel illa cū quo vel qua p̄
straxit intrasset religionem aliquā a ibi p̄fessus
esset. vel nisi papa dispensasset in secūdo. **T**amē
s̄m Theo. in hoc dispensari nō potest. Sed quia
difficile est disputare de ptāte pape. si sine supple
tione obtenta est fornicā trāhri potest. ¶ **I**tem
Si cōtraxit m̄rimoniū ante eratē legitimā. vel
filios aut filias iūxit matrimonio añ l̄imā etatē
qđ prohibet. Etas autē l̄imā s̄m iura est. xij.
an. i femella. a. xiiij. in masculino. s̄m cōtrahendo
per verba de p̄nti. vel in cōsummando. ¶ **I**tem **S**i cōsu
mauit matrimoniu añ b̄ndictionē nuptiarūqz

mōre est a cōtra phibicōem ecclie. Et hic aduer-
tendum est. q̄ in multis locis. q̄uis sponsi non
summant m̄rimoniū cū sponsis ante nuptias:
multas tamen turpitudines et corruptelas faci-
unt cum ipsis. eas visitando &c. Vnde interrogan-
dum de h̄mōi est. vbi illa repiūtur. ¶ **I**tem Si
celebrauit nuptias i tpe phibito ab ecclia: quia
mōrtale est. ¶ **N**ō tpa phibita ab ecclia
ad celebrandum nuptias seu matrimoniu.

Tempa phibita ab ecclia ad matrimoniu cele-
brand sunt ista. s. Ab aduētu dñi vsq; ad Eph̄iā
non tamen ante octauā eius. et a. lxx. vsq; ad
octauam pasche. a a trib; dieb; letanie minoris
ante ascensioēm dñi. vsq; ad octauā p̄tecostes
¶ **I**tem de actu coniugali nota. q̄ qñdoq; fit vbi
est manifestum mōre. s. cū fit ex vas debitū. vel
etiā cū fit intra vas debitū. tamē eo mō ut non
fufcipiatur semen. ad euitandā prolē. vel gn̄acō;
¶ **V**el cum ex actib; vel tactib; impudicis sequitur
pollutio in altero ipōrum. ¶ **V**el cum exccens actum
coniugalem appetitū hab; deliberatū ad aliū vel
aliam. ¶ **V**el si ita inordinato affectu fert̄ ad adū
cōiugalem. q̄ etiā si nō esset vxor sua vel marit;
adhuc ageret opus carnale cū illa vel illo. Diffi-
cile tamen est hoc discernē. ¶ **V**el si cū alter alteri
exigentī denegat debitū sine cā legitima. propter
quod exigens incontinentiam incurrit vel aliud

De tpe m̄rim
monij

scandalum. Effet aut causa legitima ad denegandum debitum. si timet probabiliter notabile nocuum tum persone. vel coniugis. vel prolis in utero. Vel quia ex adulterio commissio amittit ius petendi vel etiam si in loco sacro. petet vel etiam in publico quia esset contra debitam honestatem. Non autem est legitima causa denegandi. dies ieiuniorum. solempnitatum. vel ira ad iniuriam. Rursumque etiam fit actus coniugal ubi dubium est. an sit mortale vel veniale. scilicet quando servatur vas debitum sed modo indebitum. puta si lateraliter. et si ex parte posteriori accedat vir ad vas debitum. vel mulier supgrediat viro. In quibus modis et precipue in ultimo. dicunt aliqui esse mortale de se. Alii vero ut **Th.** et **Al.** dicunt quod non sit mortale de se. Sed potest esse signum mortalis occupacionis. nec per hoc impeditur generatio. et si non ita aperte procuretur. Unde in hoc noli precipitare sententiam. nec denegare absolucionem in homini perseveranti. sed detesteris et prohibeas quantum potes. Rursum autem fiat primo vel secundo modo. a hoc propter periculum abortus. forte est sine peccato. Dubium est etiam an sit mortale. cum sit tempore menstruorum. et precipue irerigente. sciente tale defectum. quod quidam ponunt esse mortale. precipue quando est quasi continuus secundum consuetudinem ut mensuram. Alii tamen contrarium dicunt ut **Pe. de pal.** Et hec opinio comior est. Unde etiam propter hoc non denegas

aũt si negaret oino. **I**tem tpe p̄gnacõnis exigẽ
xemale est. et si non est piculũ abozfus: reddere
non est pccm. **I**tẽ añ purificacõnem post partũ
erigere seruatis tamẽ alijs debitis circũstantijs
non est mortale ut vidẽ. **S**z fm **G**uilh. Exigere l.
reddere debitum ante ingressuz ecclie post ptũ nõ
vidẽ pccm. **E**t pñt mulieres intrare eccliam ante
.xl. diem sine pccõ. **I**n quo tñ seruãda est cõsue
tudo patrie si fieri põt. **I**tem actus impudicitie
q̄ ibi exercentur p̄tinẽtes ad delectacõez opis seu
exercitij illius. excepto tamẽ ope. vt in tactibus
ofculis. et alijs hmõĩ inordĩnatis. viter sunt xmi
alia. q̄uis tanta possit esse inordĩnatio. q̄ fieret
mortale. ¶ **R**ñq; etiã exetetur actus cõugal sine
pccõ aliquo. cum viz. sit causa prolis cõcipiende
vel etiã causa reddẽdĩ debitũ. seruatis tñ alijs
debitis circũstantijs. **T**enetur autẽ exactus ⁊
debet reddẽ debitum ⁊ p̄cipue vic vxori. nõ solũ
expresse perentĩ. sed etiã per signa vel circũlo
cucõnes. nec debet vic vxorem auertẽ ne petat
ppter periculum. **E**tiam fit hmõĩ actus sine pccõ
cum fit causa fornicacõnis vitande i se vel in con
iuge. ¶ **C**irca predicta autẽ sic formãtur inter
rogacõnes. **S**i viz. vsus est mat̄imonio. extẽ vas
debitum. ¶ **S**i aliq̄d fecit ad euitandã gnacõnez
¶ **S**i vsus est modo indebito. licet in vase p̄prio.
⁊ quõ. ¶ **S**i vtendo m̄rimonio habuit intencõez

ad alium vel aliam. ¶ Si tpe mēstruorū exegit
vel reddidit. ¶ Si tpe pregnacōis et p̄cipue
p̄pe partum. vel ante purificaōez post partum
exegit debitum. ¶ Si exegit l̄ reddidit a perma
nente in adulterio. ¶ Si p̄ncipaliter cā delecta
cōis exegit. vel alia a qua. Et circa h̄mōi iudicā
dum est de peccato mōzli vel veniali s̄m p̄dicta
de quibus t̄n pleni⁹ habes in s̄m̄is. ¶ Si petenti
oīno denegavit debitum. ¶ Si p̄ref actum coniūgij
per tactus. oscula. seu alia. secuta est pollutio.
¶ Si cōtraxit m̄rimoniū ex̄ns ex̄catus maiori
ex̄cacionez q̄ peccavit mōzliter. a p̄cipue si sc̄iuit
se fore ex̄catum. a hoc q̄ p̄cipavit in d̄m̄is. s̄. sa
cramētis cū ex̄cacione maiori. Idē vidē de mōzi
si eam nouit. q̄ sepat a susceptōne sacramento
rum. a m̄rimoniū est sacramētū. ergo r̄c. ¶ Si
existēs in mōzli cōtraxit m̄rimoniū. vidē mōzle
q̄ sacramētum suscipit in mōzli scienter. p̄cipue
aūt si sit factum p̄ verba de p̄sentī. qm̄ ibi est es
sentia sacramenti. ¶ Si cōtraxit cū aliq̄ de futu
ro l̄ de p̄sentī per verba. nō intēdens illū l̄ illaz
h̄re in cōiugem. s̄ tantum carnalē copulā extor
quere. mortaliter peccavit. Et q̄uis regulariter
nō sit ibi m̄rimoniū. cogend⁹ tamē est i fo
ro consciē illaz ducē. vel aliter illi satisfacē. m̄xiē
si secuta est copula carnalis. In quo tamen ca
su eccl̄ia iudicaret m̄rimoniū. si veniret ad for

contentiofum. nā ipa iudicat de manifestis non
de occultis. et tenet obedire ecclie. ¶ Si vir non
providit vxori et familie in necarijs non tamen
superfluis. ¶ Si nimis exasperauit vxorem diuis
vel factis. ¶ Si zelotipus et nimis suspiciosus
fuit contra eā. vel nis emissus i custodia ei. ¶ Si
vxor inobediens et otentiosa ac sui sensus erga
virum fuit. ¶ Si nimis inulta et negligēs fuit
circa gubernacōem domus. ¶ Si irreuerēs et di
scola fuit ad soceros et cognatos. ¶ Si dedit
de rebus viri pntibus vel paupibus plūs q̄ de
buit. ¶ Si dedit licentiā viro eūdi ad alias cū
pregnatur: quod est mōrle. ¶ Si nō vult sequi
virum trāsferentem domiciliū: ad qd tenet. nisi
veller eam trahere ad pccm. aut dubitaēt de mor
te sua. aut si cēt vagabundus. ¶ Si vterq; etiā;
filios educauit in timore dei. et obedientia man
datorum eius: ad quod tenētur.

Interrogaciones ad p̄ncipes et rectores

31.

Quia p̄ncipes et rectores seculares sic
possunt formari interrogaciones pro ut
videbitur expedire scdm cōdicōem per
sone. Et primo Si vi; p̄ vsurpacōnes iniustas a
non iusto titulo obtinuit dignitatē regimē. vel
dñium ciuitatis. vel castriz quia mortaliter pec
cauit. et semper in isto peccato manet dum te
net huiusmodi vsurpationem. nisi post modum